

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedijca v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 117.

V Ljubljani, v sredo 25. maja 1898.

Letnik XXVI.

Intronizacija prevz. kneza in nadškofa goriškega.

(Izv. poročilo.)

»Habemus pontificem« vsiklikali smo veselega srca, ko je minulo nedeljo dolgo osirotelo metropolitansko stolico zasedel novi metropolit. Že v saboto večer je slovesno zvonjenje, umetni ognji na goriškem gradu in sosebno krasno razsvetljena Sv. gora oznanjala vernemu ljudstvu, da bode drugi dan slovesno umeščenje novega nadpastirja.

Nedelja bil je krasen dan. Ob poživljajočem solnčnem svitu hitelo je ljudstvo v Gorico, da prvič zazre obraz svojega novega višjega pastirja. Ulice, po katerih je šel slavnostni sprevod, bile so natlačene vernega ljudstva. Vsem se je na prvi hip prikupila prevzvišenega ljubeznjiva oseba. Hiše bile so lepo okrašene. Le malokatera hiša znanih nestrpnostev bila je brez okrasja.

Ob 8^{1/2} vstopil je v knez nadškofijsko palačo metropolitanski kapitel, ter prevzvišenega v spremstvu mil. nadškofa Glavine in škofa Sterka sprovel v semeniško kapelo. V semeniški kapeli je daroval tiho sv. mašo mil. stolni prošt; po sveti maši je prevz. oblekel pontifikalna oblačila. Razvila se je krasna procesija, katere so se udeležile šole, bratovščine, zavodi, katoliške družbe ter posvetna in samostanska duhovščina. Pogrešali smo slov. »Slogino šolo«, katero se je pri sestavljanju sporeda žal popolnoma prezrlo. Med prepevanjem psalmov »Benedictus« in »Laudate Dominum de coelis« vil se je sprevod po Travniku in Raštelju proti stolnici. Ljudstvo je povsodi kleče prejelo višjepastirski blagoslov. Prodajalnice so bile zaprte, le nekateri v Raštelju so imeli svoje »botege« na stečaj odprte, kakor da je navadni tržni dan.

Pred stolnico je stala stotnja vojakov ter oddelek veterancev z zastavo, ki so primerno po-

zdravili došlega kneza in nadškofa. Pred vratmi stolne cerkve pa so čakali prevzvišenega načelniki vojaških, političnih, sodnijskih in drugih uradov, ki so se s svojimi uradniki poklonili novemu nadpastirju ter pozneje prisostvovali pontifikalni sv. maši.

V cerkvi sta pričakovala prevzvišenega mil. monsg. škofa Glavina in Šterk, na kora pa so zapeli »Ecce sacerdos magnus«. Mil. stolni prošt je zapel »Te Deum«, na kar se je prevzvišeni podal pred altar najsvetejšega Rešnjega Telesa.

Knez nadškofijski tajnik je prebral bulo, s katero je prevz. monsg. Jakob Missia imenovan knezom in nadškofom goriškim. Prevzvišeni je na to zasedel metropolitansko stolico, osirotelo celih 14 mesecev. Hvala Bogu, vzdihnil je marsikdo, ko smo imeli zopet škofa.

V kora prisostvovali so slovesnosti oba mil. škofa-gosta ter tržaški namestnik eksc. grof Goëss. Na odličnih sedežih so bili eksc. grof Franc Coronini, grof Karol Coronini, grof Bagner in eks. baron Thoemmel.

Mil. stolni prošt je v latinskem nagovoru do novega nadpastirja izrazil veselje in udanost duhovništva do novega nadpastirja. Oziraje se na mučenike — pokrovitelje škofije, kojih srebrni kipi stoje na velikem altarju, končal je s srčno željo, naj bi njega Prevzvišenost dolgo let ostala med nami ko naš učenik in pastir.

Prevzvišeni je odgovoril, da služba škofova je vedno, sosebno pa še v sedanjih časih težka, posebno ker se jih je toliko odtujilo krščanski veri in ne slušajo glasu sv. cerkve. Nisem prišel svojevoljno, zato upam, da bodem z božjo pomočjo, s posredovanjem Marije D. in sv. mučnikov — patronov, mogel izvrševati težavno službo. Zaupam tudi na sodelovanje svojih duhovnih sobratov, ki

so poklicani z menoj širiti kraljestvo božje na zemlji. Oznanujte resnico z besedo in zgledom.

Vsi ne glede na narodnost in čast morajo vzajemno delovati v čast božjo in osrečitev duš: vsi jedno srce in jedna duša, sinovi jednega Očeta, odkupljeni s krvjo Boga-človeka, vsi stremijo po isti sreči. V slogi male reči rastejo, po neslogi največje razpadajo. Gospod je zadnji večer molil: da bili vsi jedno, zato delujte združeni z menoj v presv. Srcu Jezusovem. V ta namen, tako je končal prevzvišeni, prosim blagoslova božjega ter pomoči presv. Device in sv. mučnikov-patronov.

Na to se je duhovščina poklonila svojemu novemu pastirju. Duhovščine se je zbralo blizu 120.

Slovesnost je končala s pontifikalom, pri katerem se je pela Gounodova maša.

Ob 2. uri popoldne bil je v knez nadškofijskem dvorcu slavnostni obed za 35 oseb. Med obedom je svirala goriška mestna godba.

Prvo napitnico je napravil prevzvišeni nadpastir. Poudarjal je, da ni prišel po lastnem nagibu, da se je branil težavne službe radi starosti, kakor tudi radi težavnih razmer. Vse to je obrazložil tudi presvitlemu cesarju, ko mu je razodel, da ga hoče povzdigniti na to stolico. Ker pa je bila volja presvitlega vladarja, moral je biti pokoren vladarju. Temu se je pridružila volja svetega očeta, ki je potrdil cesarjevo izvolitev. Proslavljajoč vladarja svete cerkve, ki tako modro in hlabro vlada sveto cerkev, pozval je vse navzoče, da napijejo svetemu očetu in presvitlemu cesarju.

Prevzvišeni je napil tudi na njegovi desnici sedečemu namestniku, kot zastopniku presvitlega vladarja, izražajoč željo, da bi država in cerkev sporazumno delovala v blagor narodov.

Odgovoril mu je namestnik eksccelencia grof

LISTEK.

Knez nadškofu dr. Antonu Jegliču.

(Dalje.)

Bratje Slovenci! Bratje našemu srcu mili in predragi, ki niste samo jedenkrat pokazali svoje iskrene, svoje požrtovalne ljubezni napram nam, drugim Jugoslovanom! Ljubijo nas vsi Slovani, jedni bolj, drugi manj, temu ne more oporekati nikdo, a vi ste dokazali najsrčnejšo ljubezen do našega naroda v Bosni, doprinašate velikanskih in uprav heroičnih žrtev za nas. Prav mnogo vas je v naši Bosni v vsaki službi, v vsakej časti, toda vsakdo je na svojem mestu, mož poštenjak, značaj, veren in udan sv. veri in cerkvi, veren in udan domovini in cesarju svojemu. To bi se moglo trditi gotovo o vsakem Slovincu in to je vaša splošno znana hvala, slava, dika in čast. Koren, izvor vsem tem vzvišenim vrlinam je ona živa vera, katera prešinja Slovence, je ona prava krščanska vzgoja, katero si je pridobil od pobožnih svojih roditeljev in prevrlih dušnih pastirjev. Kateremu pa žalibog to nedostaja, ta je izvržek svojega naroda, on je bič za ljudi, med katerimi

živi, on je samo na sramoto sicer dobremu svojemu narodu. Dokler bodete torej kakor doslej pravi in pošteni katoličani, toliko časa bodete dika mili materi Sloveniji, koristni člani v človeški družbi, pravi bratje in dobrotniki svojih rojakov.

Glejte, bratje, kako drag kamen izgubljam o mi, glejte, kakega vi dobivate! Pa da naj bi ne bilo naše srce žalostno pri toliki izgubi, pri tako težkem udarcu? Toda kolikor smo mi žalostni, v toliko morate biti vi veseli. Mila nam dežela Slovenska, vaša domovina, je porodila to dete, ga vzgojila, izobrazila, a ne za vas, temveč za nas. Previdnost božja ga je premestila v našo deželo, kjer je razvijal polnih 16 let neumorno delavnost svojo na obsežnem polju vere in prosvete, na slavo Stvarnika, v zveličanje neumrljivih duš in v večji častni blagor naroda našega. Kako naj se vam na tej ljubezni dovolj zahvalimo? A vi si mislite s svojim pesnikom:

Zemlja vaša, zemlja naša
Jeden rod krepak goji;
V naših žilah kri je vaša,
V vaših pa je naša kri.

Res, da loči nas usoda,
A v jedinstvu prvi smo;
Res po meji dva naroda,
Al' en rod po krvi smo!

Vedno zvesti in udani
Bili smo in bomo mi,
Vi Slovani, mi Slovani
Bodimo na veke vsi!

ker:

Nas je jednom jedna majka draga rodila,
Jednim nas je, Bog joj plati, mlijekom dojila.

Zato čujte tudi našega srca glas:

Oj Slovenci, braćo mila, čujte našu riječ:
Razdružiti nas ne će sila baš nijedna već!

ker so nas tako čvrste vezi resnične ljubezni, bratske ljubezni, požrtovalne ljubezni nerazrušljivo spojile.

Sprejmite torej vsaj bratski poljub, srčno hvalo, ker že jezik ne more izraziti tega, kar srce pri tem čuti. Toda ne! Nekaj je, s čimur smo vam vendar precej veliko zahvalo vrnil.

Ko se je postavil tu prvi temelj cerkveni hierarhiji, je bilo treba za ta mučni posel in za vrejevanje zamotanih cerkvenih odnošajev na novo osvojeni deželi krepkih in izvenredno sposobnih močij. In Bog jih je našel v svojo slavo in v zveličanje svojega ljudstva. Kakoršen je bil prvi tukajšnji nadpastir, mož posebne previdnosti Božje, tako je bil sestavljen tudi kapitelj, njegova desna roka, in to ne morebiti po žrebu ali po izvolitvi kakega človeka, temveč izbrala ga je zopet po

Goess v izbranih besedah. Izrazil je nado, da bode cerkev in država v jedinosti delovali za blagor narodov. Za to jamči oseba prevzv. metropolita, kateremu napija.

Tudi naš deželni glavar eksc. grof Fran Coronini je izrazil veselje dežele, ki je vsprejela takega nadpastirja v svojo sredo. Prepričan je, da bode prevzvišeni blagodejno vplival na нравni in gospodarski napredek naše dežele.

Zvečer bili so stolni trg, stolne in druge bližnje ulice krasno razsvitljene. Lepo razsvitljena je bila deželna hiša, palača grofice Coronini, zavod »Contavalle« na Gradu. Tudi semenišče je bilo lepo razsvitljeno ter so bogoslovci priredili tudi krasne umetalne ognje.

Tako je končala slovesnost. Sedaj imamo zopet višjega pastirja. Želimo le, da nam ga Bog ohrani mnoga leta zdravega v dušni in gmotni prid obeh narodnostih v deželi. Bog obvari, Bog ohrani nadpastirja Jakoba!

Avstrijska delegacija.

Včera je avstrijska delegacija nadaljevala debato o proračunu ministerstva za vnanje posle.

Grof Stürgkh izraža zadovoljstvo, da še obstaja trodržavna zveza in je Avstrija v prijateljskih razmerah z Rusijo. — Prepotreben pa je tudi notranji mir, sprava med narodi. Bodočnost Avstrije je odvisna od rešitve notranje krize.

Del. Haase izjavi, da se sicer ne strinja z notranjo politiko, a bode glasoval za proračun. Govornik priporoča, naj Avstrija v soglasju z Rusijo in Nemčijo išče trgovišč za avstrijsko industrijo.

Del. Kramar naglaša, da trodržavna zveza v zadnjem času ni igrala posebne vloge in koristi zveznih držav na Balkanu niso jednake. Vprašanje je torej: Katero korist ima Avstrija od zveze z Nemčijo? Avstrija je že sama zá-se mogočen faktor miru, ako v sporazumu z Rusijo postopa na Balkanu. Nam se ni treba vsiljevati ne Nemčiji, ne Rusiji. (Pohvala na desnici.) Naša država ima že po svoji legi vso pravico do obstanka in vpliva na svetovno politiko. Mi hočemo, da je trodržavna zveza podlaga miru, toda odločno ugovarjamo, da se ta zveza presoja z jednostranskega narodnega (nemškega) stališča. Govornik obsoja pretirani kapitalizem, spekulacijo, vsled katere trpi solidnost avstrijskih izdelkov in trgovine. Tudi razmere z Ogersko se morajo predrugačiti.

Govornik odločno obsoja delegata Axmanna in Schückerja, ki sta govorila o zatiranju Nemcev in prosila grofa Goluchowskega pomoči. — Vi Nemci, pravi govornik, pritiskate nas vse ob steno. Noben pameten človek ne more verjeti, da jezikovni naredbi podé Nemce iz domovine. Mi Čehi hočemo jednake pravice z Nemci; če morajo naši uradniki znati nemški jezik, zakaj pa vaši ne češkega. Ako se jezikovno vprašanje reši po želji nemških radikalcev, gotovo to ne bode na srečo državi, v kateri hočejo in morajo vsi narodi imeti svoje pravice.

Del. Pergelt naglaša, da avstrijska industrija propada, akoravno se trudi za nova trgovišča. Kramaru odgovarja, da je trodržavna zveza

sebna previdnost Božja. Kakor oni vir v zemeljskem raju, iz katerega so prihajale štiri reke, tekoče na vse štiri strani neba, in namakale zemljo rajskega vrta, da tem bujnejše raste in cvete, tako so tudi tu prvi štirje možje z glavarjem svojim in s frančiškani namakali to zemljo, s trnjem, dračjem in ljuliko obrasteno, ne sicer s hladno vodo, temveč z znanjem, pobožnostjo in apostolskim delovanjem. Nadahnjeni so bili z duhom in nazori štirih evangelistov, le s to razliko, da so na njih bolj odsevale lastnosti onega učenca, katerega je Jezus najbolj ljubil: zlasti njegov visoki izlet, njegov bistri in preširljivi sokolov pogled v skrivnosti in nauke Jezusove, potem gorka ljubezen do Učitelja svojega in do njegovih pravovernih učencev. Ono evangelsko gorečnost, ono ljubezen do Jezusa so zajemali iz srca svojega voditelja in pastirja, na njegovih prsih se hranili in se za službo Božjo ogrevali, a vsi skupaj so zopet ves ta žar ljubezni in ponižnosti zajemali od onega, ki je prišel na ta svet, da razširi po tej zemlji ogenj božje ljubezni, da vsako srce užge, ogreje in razžari.

(Dalje prih.)

že 20 let garancija miru. Ta zveza pa se ne sme presojati z narodnega stališča; sicer pa je Avstrija tudi z Rusijo v prijateljskih razmerah. Govornik po svoji navadi vso krivdo notranje krize zavrača na Čeha ter ugovarja, da bi se nemški uradniki morali učiti češčine. (Predsednik govornika pozove k stvari). Norčuje se iz češkega državnega prava ter pravi, da se Nemci nikdar ne bodo odrekli svojim pravicam. (Predsednik zopet opozarja govornika, da naj govori o proračunu.)

Del. Pacak odgovarja predgovorniku: Mi hočemo Avstrijo, ki je pravična vsem narodom, vi hočete le nemško. Mi hočemo pravično spravo in nikdar ne dopustimo, da se odloči proti nam nemški stranki na korist.

Odgovarjal je še Axmann, da antisemitje ustrajajo v zvezi z ostalimi Nemci v boju za pravice, katerih Nemcem nihče ne krati. (Mož naj bi raje molčal. Op. por.)

Po raznih stvarnih popravkih naglaša poročevalec Dumba, da so vsi govorniki govorili za proračun, ker so vsi izražali zaupanje ministru za vnanje posle. Narodnostni prepir pa gotovo ne spada v delegacijo. Govorniki z raznih stranj naj bi se bili raje prijateljsko razgovarjali o spravi. Poročevalec pravi, da želi narodnostno spravo v Avstriji, pa tudi pravično nagodbo z Ogersko.

Nato je bil proračun za l. 1899 vsprejet, istotako dodatna kredita za l. 1897 in 1898.

Del. Barwinski poroča o okupacijskem kreditu; del. Bulat priporoča železnico Bugojno-Aržan-Split.

Fin. minister Kallay naglaša, da je pač najboljša zveza Bosne s Splitom, da pa so ovire, katere treba odstraniti. Del. Axmannu odgovarja na neko interpelacijo, da hoče bosanska uprava deželo povzdigniti v duševnem in gmotnem oziru ter svetu dokazati, da Avstrija dobro upravlja tuje dežele.

Poročevalec Barwinski ministru Kallayu izreče zahvalo, češ, da so pritožbe o bosanski upravi pretirane. Proračun za Bosno in Hercegovino je bil vsprejet.

Del. Walterskirchen poroča o proračunu vojnega ministerstva.

Del. Bielowhek želi znižanje troškov za armado.

Delegat Kaftan meni, če že ni mogoče znižati vojnih troškov, naj se vojna uprava vsaj ozira na opravičene želje prebivalstva v narodnem in gospodarskem oziru.

Delegat Tschernigg želi, da bi se vojaške vaje po možnosti omejile in da bi vojna uprava kupovala naravnost od kmetov brez prekupcev.

Obravnava se na to pretrga; danes je delegacija zopet zborovala.

Jubilejni patrijotizem.

Slovinci smo res skromen narod. Kadar se gre za kako stvar, ki očitno koristi temu ali onemu avstrijskemu narodu, naj bo potem Slovincem v korist ali kvar, tedaj je treba zastonikom onega interesovanega naroda Slovincem le reči in zatrjevati, da je stvar z avstrijskim patrijotizmom zvezana in da mora biti vsak patrijot za-njo. Slovinci smo takoj pripravljeni iti v ogenj, ako se spomni besede »avstrijski patrijotizem«. Tako je opravičeno že staro karakteristično mnenje o slovenskem narodu, da je najlojalnejši med vsemi v Avstriji, kar je pel že stari Koseski: »Hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovencev ne gane.«

Da, Slovinci smo res domoljubni, tako, da celo včasih zatajimo sebe in trpimo škodo, da ustrezemo navidezno patrijotizmu, toda samo navidezno, kajti naši sonarodi avstrijski nas dobro poznajo in nas pod firmo avstrijskega patrijotizma za svoje sebične, nam škodljive namene izrabljajo. Slovenec ni vitka upogljiva jelka, ki se vije na vse strani, temveč on je hrast orjak. In kakor se orjaka navzlic njegovi trdnosti lahko po zvitosti vrže, tako se tudi Slovenec da in se je že mnogokrat dal, slepo verujoč in zanašajoč se na vsakega, ki mu je lepo govoril — zapeljati, da je delal ne za to, kar je menil storiti, temveč za sebične namene drugih.

Lepo je res biti patrijotičen. Tu tiči še mnogo idealizma. Patrijotizem je še jeden tistih stebrov, ki so se ohranili človeštvu v prid od — vere, ki je že davno zapustila visoke dvore, kjer se ljud-

stvo vlada. Da je patrijotizem res v tesni zvezi z vero, je mnenja tudi neverni — kakor se vidi iz njegove pisave — pisatelj v »Zeitu«, kjer pravi: »Sie sind ja innig verwandt, Religion und Vaterlandsliebe.« (»Zeit« št. 189. Habsburg.) Kajti patrijotizem je nesebičen (seveda pravi) in nesebičnost ima prvo in glavno zaslonbo v veri. Patrijotizem je steber vsake države, naj bo v kakšni obliki hoče, in pogoj njenega obstanka. Kdor hoče obstoj države, katere državljani je, mora biti patrijot. A najboljši, najtrdnější patrijot je veren človek. In naša cerkev nam tudi izrecno zapoveduje, biti domoljubni. Zakaj so torej Slovenci tako domoljubni, zakaj so že toliko krvi prelili za Avstrijo? — Ker so koreniti in trdni verniki. — Kakor sem omenil že zgoraj, so bili Slovenci vsikdar vzgled avstrijskega patrijotizma.

Dočim se Slovenci tako tesno držijo krila Avstrije, kaj počno pa drugi avstrijski narodi?

O Italijanih v Trstu, Gorici in Istri sploh ne govorim. Oni so ogromna večina protia-vstrijski v besede polnem pomenu. To je tako jasno kakor beli dan in škoda o tem besede tratiti z dokazovanjem. Oni so najgnilejši del života na telesu Avstrije, oni so rak-rana.

Med Nemci pa stoji stvar po svojem načinu. Odkar je vstala tam v koticu Češke firma Wolf et Comp. in začela nositi novo robo na trg avstrijskega parlamentarizma in med ljudstvo — namreč pruski nacjonalizem avstrijski, odtlej je nemški narod napravil čudovit obrat v tem oziru. Wolf je v parlamentu ne jedenkrat jasno in nedvomno povedal naravnost, da on in vsi, ki gredo za njim in se ogrevajo za njegove ideje, niso za obstoj Avstrije, temveč komaj čakajo, da razpade in da se oni združijo s Prusijo. V avstrijskem parlamentu so se čule take besede o Avstriji, da se v nobenem parlamentu na svetu in v nobeni zbornici sploh še niso take besede čule — namreč popolnoma lastno domovino zasramujejo če.

Žalostno. Oni delujejo na to, da razpade Avstrija. In to delo je v jubilejnim letu v polnem cvetju!

In zdaj vprašam: Ali so Nemci opravičeni tako delati?

V Avstriji prevladuje faktično nemški jezik. V uradih, v šoli, v parlamentu itd. ima nemški jezik prvo mesto. Po svetu se še vedno govori o nemški Avstriji. Nemcem se ne godi prav nikjer krivica. Oni so celo krivični nasproti njih sonarodom — Slovanom. Nemci imajo vedno avstrijsko vlado na svoji strani, kedar se gre za njih narodne interese, naj se ta naklonjenost očito ali skrito javlja. Vse to imajo Nemci v Avstriji.

Oni pa so proti Avstriji! Kaj pa mi Slovenci? Koliko krvi so Slovenci že prelili za Avstrijo? Več nego Nemci, dasi smo majhen narod. Kdo je odbijal Turke? In novejši čas kako so Slovenci hrabro bili se v več bitkah, da so morali priznati vladajoči kralji njih hrabrost. In Slovenec še danes nima miru.

Kaj storijo Slovinci na Primorskem za Avstrijo? Vse. Ako bi Slovencev ne bilo, davnej bi že bilo Primorje italijanskega kralja. A Slovinci se borijo za svojo domovino, da je občudovati njih vztrajnost.

In kaj jim je plačilo? Plačilo jim je, da se Slovenec, ki zakliče »živela Avstrija!« prebode z bajonetom, — da se jim prepové klicati »živela avstrijski cesar Fran Josip I.« in »Avstrija«, dočim se nasprotno veleizdajski Italijani protežirajo, se jim vse dovoli in se jih o vsaki priliki v obrambo jemlje — od koga? — od avstrijske vlade.

In kaj imamo še Slovinci v plačilo za svojo lojalnost in domoljubje? — Ni nimamo niti jednega celega slovenskega gimnazija na celem Slovenskem. Slovenski jezik je tujec v mnogih uradih na slovenskih tleh med slovenskim ljudstvom! In ako pridejo slovenski sinovi na visoke šole na Dunaj ali v Gradec, tedaj se jim odreka pravica do enakopravnosti z drugimi narodnostmi.

Mi pa Slovinci ob vsaki priliki povdarjamo in se navdušujemo za Avstrijo, nikdar še ni bilo čuti protia-vstrijske besede iz ust Slovencev. Vedno in povsodi pobijamo vsako protidržavno besedo in se ogrevamo za Avstrijo.

Toda prav je tako! Slovinci, ne pustimo, da bi triumfovali naši protia-vstrijski nasprotniki, češ, pa — smo jih le pripravili do tega,

da pustijo svoje navdušenje za Avstrijo. Avstrija je vzvišena nad takimi prusaškimi divjaki, je država, ki se ne more od vsakega pobalina oblatiti, ona je nad vsemi takimi vzvišena.

Mi smo za Avstrijo. To povdarjajo smo vedno, to povdarjamo še posebno letošnje leto, ko se ima pokazati, da Avstrija še ni umrla. Slovenci smo sicer — skoro bi rekel — zadnji v Avstriji, dasi bi morali biti z drugimi jednaki, o Slovencih se ne čuje veliko ali nič ob teh jubilejnih svečanostih, — v jubilejni razstavi se sploh ni Slovencev vrednih spoznalo, da bi se jih spomnilo, da so tudi oni delali za napredek zadnjih 50 let v Avstriji — navzlic vsemu temu se navdušujemo za Avstrijo, ne za tako, kakor je sedaj, temuč za ono idealno Avstrijo, ki je polna harmonije in lepe vzajemnosti med narodi, v kateri se ne bodo pritoževali ne Nemci, ne Slovani, ne Italijani, ne delavci in ne delodajalci, ne rokodelci, ne kmetje, ampak v kateri je vzoren red in stroga pravičnost in dobrodejna ljubezen.

Ako je vladi kaj na tem, da si ne odreže veje pod seboj, ako ji je za obstoj Avstrije, tedaj naj pride do spoznanja, da oni ne bodo rešili Avstrije, katere ona vedno in povsodi podpira, temuč oni, kateri so vedno v krivici in ozadju. Naj ne posluša »Neue Freie Presse«, ki s sladkimi medenimi usti hvali in slavi cesarja in Avstrijo, zatrjuje hlapčevsko-lizunsko svojo udanost in lojalnost, dočim nosi v srcu sovraštvo do vsega, kar je opora in steber Avstrije in monarhije. Skrajni čas je že, da se iztrga jezik, poln sladkega otrova tej strupeni židovski zalegi. — Naj spozna vlada, da tak, ki pravi: Der Patriotismus kann — die dumpfen Empfindungen der Menge abgerechnet — heute nur mehr als Blume der Märchenglaubensseligkeit der Romantik fortbestehen. Ganz wie die Religion. Sie sind ja innig verwandt, Religion und Vaterlandsliebe. («Zeit», Nr. 189. Alfr. Gold, Habsburg.) t. j. nemški nacijonalec ali pa žid, ali pa oboje, — kar je najbrže, — ne bo Avstriji v oporo, temuč tak je nevarnejši, nego oni, ki vpije naravnost: Proč z Avstrijo!

Kdor ne priznava resničnosti vere, ta ne bo nikdar dober patrijot. Tega mnenja je bil tudi Washington. In tako pridemo do zaključka, da ako bo vlada v tem tiru pot nadaljevala, ako bo pustila, da se bo pridigal raz katedre univerz in srednjih in ljudskih šol materijalizem, tedaj ne bo imela Avstrija vesele bodočnosti.

Kajti vera more in mora biti jedino ona vez, ki drži ljudstva in narode skupaj, vera mora biti tudi jedino merilo za socialno reformo, katere je Avstrija tudi krvavo potrebna.

Mi želimo kot Slovenci, stari zvesti sinovi Avstrije, da Avstrija, naša mati, ozdravi in da se okrepi v pravičnosti in ljubezni vseh njenih narodov in stanov ljudstva. To je naša želja k jubileju!

I. Š.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. maja.

O položaju. Dne 1. junija snide se avstr. državni zbor, da nadaljuje svoje »delo«, to je porabi zopet nekaj dragega časa in denarja za brezplodno jezikovno razpravo. O kakem vspehu v tem oziru pač ni govoriti, kajti nemška obstrukcija si je tekom sedanjih počitnic priskrbela zopet nekaj gradiva, s katerim bo lahko dalje časa ovirala in preprečevala vsako pozitivno delo. Vladi je to seveda le predobro znano in dobro vé, da se bo tudi v prihodnjih dneh izjalovil vsak poskus za sporazumljenje mej nasprotnimi si parlamentarnimi strankami, ki pa je neobhodno potrebno za mirno in redno parlamentarno delo. Ni čuda toraj, ako se že sedaj pečajo razni krogi z mislijo, da bo naš državni zbor zaključen že v drugi polovici meseca junija in bo toraj zboroval komaj kakih 14 dnij. S tem je tudi v neposredni zvezi večrajšnja izjava ogerskega ministerskega predsednika barona Banffyja. Ta mož je včeraj v poslanski zbornici razvil poslovni načrt za prihodnje dni. Napovedal je več novih zakonskih načrtov, potem pa izjavil, da na rešitev pogodbenega vprašanja v letošnjem letu ni misliti. Pred mesecem septembrom sploh ne more biti govora o kakem pričetku tozadavnega pogajanja. S temi besedami baron Banffy ni povedal nič novega, kajti danes pač ne more biti več mnogo takih mož, ki bi mogli trditi kaj nasprotnega.

Nagodbene predloge imajo to dobro lastnost, da jih vlada lahko umakne, kadar vidi, da ni nobene nade za njih rešitev. Te dobre lastnosti zdi se, se bo poslužila sedaj tudi Thunova vlada. Budimpeštanski listi vedó namreč poročati, da se vlada ne strinja popolnoma s predlogami, ki jih je izdelalo prejšnje ministerstvo. Vsled tega misli grof Thun resno na podaljšanje pogodbenega provizorija in sicer, kakor se z neke strani zatrjuje, do leta 1903. Baron Banffy tej misli ni posebno prijazen, vsaj na videz ne, in pravi, da s provizorijem ne sme več stopiti pred budimpeštanski parlament. Ti listi poročajo tudi, da je baron Banffy svetoval grofu Thunu, naj se dožene vsaj del pogodbenih predlog in naj bi v to svrho preklical jezikovne naredbe. Grof Thun je baje na to odgovoril, da tega ne more storiti in da toraj ne preostaja ničesar drugega, nego poseči po pogodbenem provizoriju. Tako toraj poročajo ogerski listi, ki so včasih v marsikateri zadevi bolje informovani, kakor vlada sama. Gotovo je le to sedaj, da se Mažari prav nič ne bodo branili provizorija in da v sedanjih razmerah grof Thun ne bo mogel najti nobene druge poti nego pot § 14 in pogodbenega provizorija.

Graški dogodki v delegaciji. Delegat Hohenburger s tovariši so izlili minuli ponedeljek ves svoj žolč nad vojnim ministrom Krieghammerjem radi premnogih »krivic«, ki jih je provzročila vojaška uprava graškemu mestu in njegovemu prebivalstvu. Imenovani boritelj za »zatirano« Nemštvo je interpeloval vojnega ministra radi degradovanja večjega števila rezervnih častnikov, ki so se vdeležili in sodelovali pri lanskim pouličnih demonstracijah, radi prepovedi vojaške godbe, dokler se občinstvo zopet ne sprijazni z godbo bosanskega polka, in konečno vpletel je vmes tudi zadnji »udarec« imenovanje grofa Gleispacha predsednikom nadsodišča. Vprašal je ministra, ali so mu znane sedanje izredne razmere v Gradcu, provzročene po naštetih dogodkih, ali je voljan premestiti še letos bosniški polk v kako drugo mesto ter preklicati naredbo glede degradovanja rezervnih častnikov, ako pa to ne, pa vsaj odrediti, da se ti rezervni častniki kot prostaki ne pridele slovanskim in hrvatskim polkom. Res, trdo je prijel vitez Hohenburger vojnega ministra in mož je najbrže prepričan, da se vse njegove želje izpolnijo še preje, predno pride iz Budimpešte v svojo rezidenco. Menimo, da si bo vojna uprava pač dobro premislila, predno se uda na celi črti zahtevam nemških kričočev.

Križa v Franciji. Včeraj nam je sporočil brzojav, da je kolonijalni minister Lebon podal ostavko, vendar pa ostane na dosedanjem mestu do prihodnjega ministerskega sveta, v katerem se bo razpravljalo o položaju, ki je nastal po novih volitvah v parlament. V smislu večletne parlamentarne navade bo tudi sedaj Meline vložil ostavko celega kabineta. Vsprejem demisijske pa je odvisen od tega, kako si bo tolmačil sedanji položaj predsednik francoske republike Faure in kako bo utemeljeval sklep kabineta ministerski predsednik Meline. Mlajši elementi, to je radikalec in nekateri republikanci, ki so sedaj v pomnoženem številu prišli v zbornico, se že vesele, da bodo prišli na krmilo njih voditelji, mej temi Hanotaux, Barthou, Leygues, Poincaré in drugi, ker so trdno prepričani, da Meline, ev kabinet ni več mogoč.

Nemrti v Italiji so sedaj vsaj navidezno udušeni, akoravno v lačni in sestradani množici še vedno vre in se pripravljajo na nov izbruh. Najnevarnejše rogovileže ima vlada še pod ključem, toda to ne more trajati vedno in kdo vé, kako se ti prej ali slej maščujejo nad vladnimi funkcijonarji. Razpustila je vlada tudi vsa socialistična in kajpada tudi več katoliških društev. Toda tudi to ji ne bo mnogo pomagalo, kajti revolucijonarni elementi se zbirajo lahko tudi brez društev. Poleg drugih zameril se je pa vladi tudi milanski kardinal Ferrari, češ da je povodom nemirov navlašče ostavil Milan. Govorilo se je tudi, da mu vlada odtegne vsled tega državne dohodke. To poročilo se sedaj z neke strani dementuje, ker je Vatikan pomiril splošno razburjenost s tem, da je sklenil kardinala Ferrarija pozvati v Rim in ga nadomestiti v Milanu s kako drugo močjo. S tem pa seveda še ni rečeno, da je Vatikan prepričan o njegovi krivdi, katere ga dolži vlada, pač pa je sklenil v pomirjenje duhov uvesti na-

tančno preiskavo ter na podlagi te podati javnosti resnično sliko. — Konečno vladni krogi poročajo, da je bilo povodom nemirov v Milanu ubitih le kakih 90 oseb, aretovanih pa da je le okoli 1600 razgrajčev. Koliko je resnice na tem vladnem »popravku«, si lahko mislimo.

Ljubljanske demonstracije pred sodiščem.

(Konec.)

Zagovornik dr. Šusteršič: Velikanski aparat, cel arzenal, ki se je povzročil zaradi one sicer popolnoma postavne demonstracije, je napravil malenkosten efekt, ki nam ga podaja ta dolga, v dejanskih ozirih tako revna glavna razprava. Omejiti se hočem le na par besedij. Ne morem si kaj, da ne bi pri ti priliki protestoval proti takó lahkotnemu vlaganju tožb proti dobrim ljudem, kajti nobenega ne veseli tukaj za prazen nič po krivdi drugih sedeti par dnij. Ne bom raziskoval razlogov, zakaj se je vse to vprizorilo, toda čutim se poklicanega izraziti v imenu vsega občinstva ogorčenost nad obtožbami, ki nimajo nobenega pametnega temelja. Za tožbo mogle so se dobiti edino le priče, kakor Razberger, ki se med drugim posebno rad bavi z denarnimi tružicami, četudi pod sv. razpelom, ali priča Kos, ki se v gostilni včasih zmoti tako, da vtakne nož v žep in ga vrne še le, ko ga je gospodinja pošteno oklofotala. Državni pravdnik §§ vrlo slabo pozna, če misli, da se je z onimi listki naganjalo k nenravnemu dejanju. Zato se naj ne čudi, če bo § 305 padel v vodo. Lekan je hud socialni demokrat in iz dna srca črti te preklicane kršč. socialiste. Priča Kiršman je Miklavca le slišal reči: »Heil«. To pa sme reči po mojem mnenju vsak, naj bo Nemec ali Slovenec. Ko sem pričó vprašal, če more pod prisego potrditi inkriminirane besede, je rekel: Ne. Pripomnim še, da Miklavc oni dan sploh niti ni bil v Ljubljani, ampak je prišel šele z gorenjskim vlakom domu, in našel na mizi listek, ter tako prišel na to idejo. Potem pa da je šel kot po navadi, v kavarno. Kje da je dobil listek, to sploh ni relativno. Državni pravdnik verjame najnezanesljivejšim pričam več, jaz pa verodostojnim. Sploh pa se popolnoma vjema. Priča Šmalc je izjavil včeraj odločno, da ni čul besedij: »Pojdimo noter in bomo vse ven zmetali!« Drž. pravdnik ga je opozoril, da se je prvotno tako izjavil. Jaz pa pravim, da se čudim, jako čudim, kako da so mogle priti one besede v sodni zapisnik! Burger, pečen Nemec, mu daje najlepše spričevalo. Ko je Miklavc premišljal, kako bi prišel do vrčka pive, primejo ga olikane nemške roke in ga »lifrajo« ven. Zakaj da državno pravdnštvo ni eruiralo onih surovežev, ki so tako nečastno delali z našim dobrim someščanom, in jih položilo na obtožno klop, tega nikakor ne razumim. Da se tudi zoper tiskovni zakon Milave ni pregrešil, so dokazali moji predniki. O Mittermayerju ve drž. pravdnštvo, da je za redarjema letel; da bi to bilo prepovedano, tega mu sicer jasno besedilo zakona povedati noče. Potem se mu inkriminujejo besede: »Škandal, da se delavca aretira!« Ali ni govoril čiste resnice? Sploh pa nobeden ne more o tem povedati kaj gotovega in le Kerin redar je izjavil, da je slišal eno — »štimo«. — Torej je tudi ta obtožba res prav klasična. Prestopil pa je državni pravdnik zakon s tem, da je priklopil obtožbi, ker jo je moral sicer restringirati, danes nov faktum. Kaznovati se obtoženca ne more, ker ni nič zakrivil.

Zagovornik dr. Tekavčič pravi, da mu leži marsikaka trpka beseda na jeziku, toda on se hoče postaviti na strogo stvarno stališče. Potem pojasni slučaj Žargi, Cankar, pove, da prvi sploh nima nobenega političnega prepričanja in da se mu ne morejo tedaj politični motivi predbacivati, Cankar, da je reven dijak, ki je zašel v »Zvezdo«, nesrečno naletel, tako da je, videč sabljo nad glavo, postal trd in se ni mogel umakniti. Če pa je zahteval pojasnila, je v to opravičen. Predlaga, da se — če že ne oprosti — Žargiju naloži majhna kazen, Cankar pa popolnoma oprosti.

Zagovornik dr. Pirč pojasni pred vsem dogodbe pred 20. februarjem. Ni prav, da se dijake spravlja v zvezo z demonstracijo samo za to, ker so po običajnem krogu uganjali burke z listki, ki so jih našli. Dijaki so po izpovedbi samega župana obljubili precej časa pred kritično nedeljo, da se izgredev ne vdeležo, in res ni bilo v »Zvezdi«

napominanega dne videti nobenega akademika. Sploh pa vsa tako stroga preiskava ni mogla po nobeni priči povedati kaj pozitivnega. Oni so torej nedolžni in se naj oprostite popolnoma.

Zagovornik dr. Papež v kratkih, jedrnatih besedah pojasni slučaj glede svojega klijenta Jerine. On, da je opravičeno stal tam, od koder ga je redar podil. Priče, da so povedale zelo nejednako. Drž. pravdnistvo meni, da se izpovedbe vjemajo, on (dr. Papež) pa je drugačnih mislij, kajti kombinacije drž. pravdnistva imajo svojstvo, da jim nihče verjel ne bo. Njegov pijani klijent se ni, če ne veliko manj, toliko pa saj ni pregrešil kot tisto razsodno, olikano kazinsko občinstvo. Naj se tedaj oprostijo, ali pa le malo kaznuje.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. maja.

(Knezoškof v bogoslovnem semenišču.) Sinoči je prišel presvetli knezoškof dr. Jeglič v semenišče, kjer je razveselil zbrane bogoslovce z lepim ogovorom, spodbujajoč jih, naj se z vsemi močmi pripravljajo za svoj lepi poklic, naj vztrajno napredujejo v krepstih, naj neumorno goje lepo vedo bogoslovno in poleg nje tudi druge vede, da bodo pozneje tem uspešneje delovali v duhovnem pastirstvu za Boga, za cerkev in narod. Poklonili so se potem Presvitemu vsi bogoslovci, za vsacega je imel prijazno bodrilno besedo. — Knezoškof si je potem ogledal zavod, vzlasti novo predelane prostore, pohvalil v laskavih besedah vodstvo ter ostavil zavod z zagotovitvijo, da bo večkrat in z veseljem vanj zahajal.

(Zahvala.) Prevzvišeni metropolit knez in nadškof goriški se je na čestitko stolnega kapiteljna ljubljanskega ob njegovem vstoličenju zahvalil brzojavno z nastopnimi besedami: Reverendissimo Capitulo gratias quam maximas pro amoris sensibus iterum iterumque mihi expressis; vredništvu »Slovenca« pa je doposlal sledečo brzojavno zahvalo, z željo, da se objavi: Za voščila, došla mi iz škofije ljubljanske o priliki mojega vmeščenja, izrekam vsem gospodom svojo najiskrenejšo zahvalo.

(Mesečni shod) sacerdot. sodal Sanctissimi Cordis bo dne 26. maja v Št. Vidu pri Ljubljani ob 1. uri popoldne.

(Nadzorovanje.) Poveljnik 12. brigade v Celovcu, gen.-major Ferd. De Sommerain, se je v ponedeljek pripeljal v Ljubljano, kjer je nadzoroval 2. bataljon pešpolka št. 17 in kader nad. bataljona.

(Gospodinska šola.) V ponedeljek, dne 16. t. m. končal se je prvi večerni kurz v »gospodinski šoli«, ob enem pa otvoril drugi. Mnogobrojno prisotni odbor društva poslovil se je od učenk prvega kurza s primernim nagovorom. Govornik je naglašal, da smo otvarjali prvi kurz pred dvema mesecema z nekako notranjo nemirnostjo, ker smo bili negotovi, kako se obnese ta naprava pri nas. Bili smo brez skušnje, storili smo s šolo korak v temno, negotovo bodočnost. — Prvi večerni kurz se je obnesel vrlo dobro; učenke so kazale veliko marljivost in veselje, doslegli so se lepi uspehi. Med učiteljskim osebjem in učenkami vladalo je ves čas soglasje in medsebojno zaupanje. Govornik se je obračal nadalje do učenk prvega kurza, ki zapuščajo zavod, vspodbujevaje jih, da to, kar so se naučile, tudi praktično doma uporabljajo. Ne domišljajo naj si pa nikar, da so se v dvamesečnem kurzu vsega naučile. V tako kratkem času more dati šola le najpotrebnejše, kar potrebuje gospodinja in mati v priprosti družini. Nadaljna učilnica gospodinj pa je praktično življenje s svojimi raznovrstnimi potrebami. Sicer pa naj učenke ohranijo šolo v prijetnem spominu, razširjajo o nji dober glas in kadar ta ali ona potrebuje kakega sveta, naj le pride zopet pogledat in vprašat v šolo, kjer bode vedno dobrodošla in se ji bode po mogočnosti ustreglo. Učenke drugega tečaja, ki stopajo danes prvič k šolskemu ognjišču, pozivlja govornik, da izrabijo čas dobro ter v marljivosti posnemajo učenke prvega tečaja. S tem nagovorom sklenil se je prvi in ob enem otvoril drugi kurz na večerni gospodinski šoli. Popolnjeno učiteljsko osebje društvene šole je sledeče: gospa J. Moosova (vodstvo), gđ. A. Ravniharjeva (kuhanje, pranje, likanje in šivanje), gđ. M. Maroutova (predavanje o uravnavi doma, gospodinskem ra-

čunstvu itd.) in g. primarij dr. V. Gregorič (predavanje o higijeni stanovanja, hrani, o najnavadnejših boleznih ter njih domačih lekkih ter prvi pomoči pri nezgodah, ki se pripete v družinah). — Razven tega nadzorujejo dame iz odbora šolski pouk. — O delovanju odbora iz zadnjih dveh mesecev javljamo, da so se najeli jako udobni šolski prostori v novi Gorupovi hiši na Rimski cesti. Ti prostori se bodo za šolo umestno uravnali in se jesenski pouk na gospodinski šoli prične že v novih prostorih. Odbor se resno bavi, da otvori že koncem letošnjega leta dnevno kuharsko šolo, ki bo zadoščala tudi večjim zahtevam imovitejših slojev. O uravnavi te dnevne gospodinske šole in o pogojih za vsprejem bode se že pravočasno poročalo. Odbor se vsem požrtvovalnim prijateljem gospodinske šole, osobito pa damam iz slovenskih meščanskih krogov ljubljanskih, za dosedanje blagonaklonjenost zahvaljuje ter prosi, da se te simpatije ohranijo za prihodnost. Imena članov in drugih podpornikov bode odbor kmalu pričel objavljati. Dosedaj mu še ni bilo mogoče zaradi preoblih drugih poslov, kar naj se blagohotno na znanje vzame. Konečno se odbor zahvaljuje slovenskim časnikom osobito ljubljanskim, ki naše objave drage volje sprejemajo, ali na kak drug način delujejo na korist gospodinske šole. Ne moremo pa zamolčati svojega globokega obžalovanja, da je pred nekaj časa objavila celjska »Domovina« neko navidezno reklamo za našo šolo, ob enem pa — sramotila slovensko delavsko ženstvo neke ljubljanske tovarne. Odločno zabranjujemo, da se diskredituje gospodinska večerna šola s tem, da se uporablja kot sredstvo v sramotenje ženskega delavstva. — V Ljubljani, 20. maja 1898. — Za odbor »Gospodinske šole«, Ana Lah, predsednica.

(V Št. Vidu pri Ljubljani) bode binkoštna praznike (t. j. 29., 30. in 31. t. m.) razstava risarskih izdelkov učencev ondote obrtno nadaljevalne šole. — Odprta bo vsak dan dopoldne od 8.—12. ure, popoldne pa od 3.—5. ure. Vabijo se osobito obrtniki in posebej še mizarji, da si ogledajo to zanimivo razstavo.

(Plačilo) v znesku 20 gld. je od dež. vlade dobil Fr. Hudobivnik s Suhe, ker je 16. okt. m. l. rešil iz vode Marijo Kokalj.

(Za praznik sv. Cirila in Metoda.) Prevzvišeni nadškof dr. Strossmayer je izdal posebno okrožnico, v kateri pozivlja duhovščino in ljudstvo svoje škofije, da svečano praznuje praznik sv. Cirila in Metoda. V svoji okrožnici odreja vladika Strossmayer, ker peti julij ne pade letos na nedeljo, da se prenese praznik sv. Cirila in Metoda na prvo nedeljo po petem juliju. Tedaj pa se naj po vsej škofiji najsvečaneje obhaja ta dan. —

(Z Dunaja) Slov. akademiki na Dunaju so sklenili postaviti skromen pomnik na Klosterneuburški postaji ponesrečenemu juristu Jakobu Zajcu ter prosijo za blagohotni prispevek. Adresa: Slovenija, Dunaj VIII. Lederergasse 20, I.

(V Lovranu) v Istri je umrl dne 10. t. m. odlični rodoljub, previden s sv. zakramenti za umirajočee, gospod Pio pl. Peršič, morski kapitan in lovranski posestnik. Večni mu pokoj!

(Imenovanje.) Sodni avskultant Vekoslav Mašera je imenovan sodnim pristavom in je kot tak nameščen na okrajno sodišče v Podgrad v Istri. Sodni praktikant g. A. Justi je premeščen na okr. sodišče v Buzet.

(Maščevalnost tržaških Judov.) Iz Trsta: Res je, židje hočejo pokazati, da so oni gospodarji na svetu. Žezla, katero jim je izročilo nepremišljeno krščansko ljudstvo, ne dajo več iz rok in da ga trdno drže, to pokažejo, — v gorje nežidovskemu prebivalstvu te zemlje — ob vsaki najmanjši priliki, z jedno besedo: strahovati hočejo ves svet prav po svoji volji. Ker je tržaško namestništvo izdalo ukaz, da se kruh ne sme prodajati čez 20 kr. kilo najfineje vrste, se hočejo judje nekako maščevati na tem ukazu. Že več dni je opazovati, kako krivonosni izsesevalci stikajo v Trstu skupaj glave po vogalih cest in pred kavarnami in kdor ima količkaj dober instinkt, mora izpoznati, da se nekaj pripravlja. In zares, v judovskih glavah se je zbral oblak, črn in strelonosen in jel je polagoma tudi že bruhati. Judje so izmislili sredstvo,

s katerim naj bi ukrotili ne samo prebivalstvo, marveč celo cesarskega namestnika, ki je izdal dotični ukaz, ki krivonoscem ni po volji. Jeli so šuntati na eni strani pekovski mojstre da odtrgajo svojim pomočnikom od plače 25%, t. j. poprečno po 40 nvč. na dan in s tem proizročijo nov pekovski štrajk, po drugi strani pa že kanijo napraviti v Trstu »občinske pekarnice«. Zloba te nakane je očitna! Židje hoče strahovati in gospodariti sam! Židje si mislijo in morda tudi za trdno pričakujejo, da vprizore pekovski štrajk, mej tem pa v hitrosti, saj za to imajo že vse pripravljeno, ustanove »občinske« pekarnice in vanje pozovejo delavce iz sestrane Italije, kateri bodo delali na pol zastonj. Kaj ložje nego to! »Občinske« pekarnice bodo tako rekoč »judovske pekarnice«, ker imajo pri občini prvo besedo v Trstu že tako izključno judje. Domači delavci, po večini Slovenci, pridejo ob kruh, a tudi pekovski mojstri po večini kristjani, bodo šli rakom žvižgat. Saj to hoče jud, da dobi kristjana, čegar vero smrtno sovraži, pod svoje stopalo in da ga ošabno izkoristi do zadnje mrvice, do zadnje kaplje krvi. Vprašanje je, ako pa tržaški krščanski peki ne izprèvidijo nevarnosti, v katero jih zavaja žid in mu prečrtajo še pravočasno račune. To bi bilo v interesu tržaške javnosti, pa tudi v interesu krščanske stvari, katero neodnosno izpodkopava žid, srčno želeti. Iz tega slučaja pa se zopet eklatantno kaže, kedo je pravi sovražnik človeštva in na kak način najprezdrneje izživajo judje skrajne posledice njihove krvoločnosti. Vsaka stvar ima svoj konec in imeti ga mora tudi krutost židovskega gospodarstva na svetu!

(Deputacija z otoka Čresa pri tržaškem namestniku.) Jedino, kar morejo storiti v svojih gospodarsko-političnih zadevah istrski Slovani, je to, da se podajejo osebno do c. kr. namestnika v Trstu in mu osebno potožijo vso bedo in nadlogo, ki tarejo istrskega kmeta. Tako je bila minoli torek zopet deputacija iz Istre pri Nj. ekselenci c. kr. namestniku in sicer iz mesteca Čresa. Deputacija je poklonila namestniku spomenico, v kateri so označene vse tožne razmere slovanskega naroda v Istri in še posebno nekaterih stanovnikov v Čresu. Namestnik je deputacijo milostno sprejel in obljubil proučiti želje in potrebe ljudstva ter ukreniti potrebno. Deputacija je bila tudi pri gospodarskem svetniku Puciću, katerega so prosili za blažje izvajanje gozdnega zakona na otoku Čresu. Svetnik je obljubil, da se na licu mesta prepriča o potrebah ljudstva na otoku. — Lepe besede, lepe obljube, da bi le ne ostale samo — besede!

(Manere tržaškega »Piccolo«.) Tržaško, povprečno za vsako duševno življenje skoro do cela nedovzetno ljudstvo, se najraje naslaja na kakih pustolovskih časniških frazah, na poročilih s policije in kazenskega sodišča in na škandalih z ulice. To slabost vé židovski »Piccolo« pa še prav vrlo podpirati z raznimi izmišljotinami o dogodkih, katerih sploh ni bilo, in o najneznatnejših neumnostih, ki se zgodijo na ulici, kakor če zadene kak paglavec v vrč kake okoličanke in jej zlije po tleh mleko in druge take gluposti. Najraje pa se bavi s »črno kroniko tržaško«, v kateri brodi s pravo slastjo že menda za to, ker se v teh poročilih omenja le malo kedaj kak za svoje tolsto življenje se boječi jud, marveč sami kristjani in največ delavci in posli. Samo ob sebi umevno je, da list, ki napolnjuje svoja predala s škandaloznimi in smešnimi poročili z ulice in policije, degraduje sam sebe toliko bolj, ker tako gradivo glasno govori o praznoti glav listovih urednikov, ki ne premorejo kake sveže in visoke misli. Toda kakor rečeno, v Trstu se ne misli in za tako ljudstvo je pač dobro, kar je. »Piccolo« je radi tega tudi pravi evangelij tržaškega prebivalstva, kar se prav razločno vidi po vsaki izdaji tega lista. — Gorje Slovincem, ako bi morali posnemati kaj takega!

(Spomenica dalmatinskih zastopnikov.) Kakor poroča »Naša Sloga«, so izročili zastopniki hrvatski iz Dalmacije ministerskemu predsedniku spomenico, v kateri opisujejo nepovoljno stanje Dalmacije. Do tega koraka je privedlo zastopnike Dalmacije prepričanje, da parlamentarnim potom ni moči priti do razprave o bedi in narodni nevolji Dalmacije zaradi slabih letinj in nesrečne vinske klavzule. Temu vzgledu naj bi sledili zastopniki tudi drugih slovanskih pokrajin, katerih

težnje ne morejo pred državni zbor zaradi zlobnega oviranja parlamentarnega dela od strani protislovanskih hujskačev.

Društva.

(Pevsko društvo »Glas« v Sodražici) priredi povodom blagoslovljenja zastave ljudsko slavnost z naslednjim programom: Dne 29. maja ob 9. uri zvečer po trgu mirozov z bakljado in podoknica kumici. 1. Dne 30. maja ob 5. uri zjutraj budnica. 2. Sprejemanje došlih društev in gostov v Sodražici, eventuelno na kolidvoru Ribnica. 3. Ob polu 11. uri se zbera udeleženci pri »Fajdigu«. 4. Ob 11. uri sveta maša v župni cerkvi, pri kateri poje društvo »Glas«. 5. Po sveti maši blagoslov zastave v šotoru pred cerkvijo. Blagoslovil bode zastavo preč. gosp. Fr. Dolinar, dekan ribniški, kumica ji bode preblag. gospa Albina Višnikarjeva. Slavnostnega zabijanja žeblijev se udeleže: blagoslovitelj, kumica, župan sodražki, zastopniki vseh društev in povabljeni. 6. Ob polu 1. uri banket v dvoranah gospoda Iv. Fajdiga. Pri banketu svira godba. Kuvert banketu 1 gl. za osebo. Udeleženci banketa naj blagovolijo udeležbo naznati vsaj do 26. maja društvenemu odboru. 7. Ob polu 4. uri ljudska veselica na vrtu gospe M. Šega, v slučaju slabega vremena v dvorani gospoda Iv. Fajdiga. Vspored: 1. Tittl: »Slovanske pesmi«, ouvertura, svira godba. 2. Slavnostni govor. Govori g. stud. iur. Ivan Lovrenčič. 3. »Naš prapor«, pevskega društva »Glas« zložil g. A. Foerster, op. 68. besede spisal gosp. F. Neubauer. 4. Iv. pl. Zajc: »Zadnji čas Zrinjskega«, svira godba. 5. Fr. Gerbič: »Slovanski brod«. 6. Vjekoslav Klaić: »Svračanje«. 7. Dr. Benjamin Ipavec: »Domovini«, svira godba. 8. P. Hugolin Sattner: »Za dom med bojni grom«. — Vstopnina za osebo 20 kr. — Društva in deputacije so vstopnine proste. — Pri vseh slavnostih svira sl. novomeška godba.

Telefonična in brzojavna poročila.

Gradeo, 25. maja. Tukajšnja »Tagespost« objavlja danes dopis iz Ljubljane o slovesnostih pri vsprejemu in vstoličenju novega škofa ljubljanskega, ki je poln neresnic in tendencioznega zavijanja. Dopisnik napada škofa, napada duhovne, ki poučujejo kršč. nauk na nemških šolah, češ da so otrokom tuji, napada »Slovenca«, češ da oznanjuje kar križarsko vojsko proti nemštvu (!)

Dunaj, 25. maja. Poslanec Hofman in Hochenburger sta dobila nalog od nemško-nacionalne stranke, takoj v prvi seji državnega zbora spraviti na dnevni red razgovor o imenovanju grofa Gleispacha za predsednika nadsodišča v Gradeu.

Budimpešta, 25. maja. Na 25. in 26. t. m. napovedani obedi na čast delegatom se radi smrti nadvojvode Leopolda ne vrše.

Budimpešta, 25. maja. Grof Thun je bil danes jedno uro pri cesarju v avdijenci. Ministra Kaizl in Bärnreither sta došla, da se nadaljujejo razgovori glede nagodbe, ki pride v dunajskem parlamentu še le jeseni v razpravo.

Budimpešta, 25. maja. V avstrijski delegaciji so nadaljevali razpravo o rednih troških za vojno. Delegata Thurnherr in Kienmann sta izražala željo, naj se vojakom zboljša hrana za večerjo. Kienmann je posebe opozarjal na rastoče troške za vojno, ki niso v nobeni primeri z davčno močjo narodov. Del. Kotulinsky je hvalil vojaštvo, ki se odlikuje v vojski po svoji hrabrosti, v miru pa po svojem taktu.

Praga, 25. maja. Iz raznih krajev dežele dohajajo poročila o grozni nevihti minule dni. Na več mestih je udarila strela v bivališča ter ubila več oseb in povzročila veliko škodo. Najhuje je bilo v severnem delu Češke.

Levov, 25. maja. Zaradi draginje in pomanjkanja dela je prišlo v Premislju do velikih izgredov. Pri neki tovarni je bilo odpuščenih 600 delavcev. Ti in še drugi so se jeli zbirati po ulicah ter so silili v prodajalnice in pekarnice, vzlasti židovske, ter tam vzeli, kar so dobili. Ker policija ni zadostovala, je vojaštvo moralo napraviti mir.

Rim, 25. maja. Zaradi štedenja letos ne bo nobenih večjih vojaških vaj.

Milan, 25. maja. Kardinal Ferrari se še ni povrnil v Milan.

Carigrad, 25. maja. Knez Ferdinand je dospel danes zjutraj iz Aten.

Vojska mej Španijo in Ameriko.

Španski admiral Cervera se po poročilih iz Amerike še vedno nahaja v zalivu Santiago, kamor je dospel pred nekaj dnevi. Ta poročila pa tudi dostavljajo, da si ameriški admiral Sampson resno prizadeva, zajeti nasprotnika v imenovanem zalivu. Iz Keywesta se je včeraj celo poročalo, da je Sampson s svojim in Scheyevim brodom že odplul proti jugu in da morajo ladije admirala Scheya sedaj že biti na svojem mestu. Ako je temu tako, potem ne more biti več daleč čas, ko se resno spoprimeta nasprotnika v kubanskih vodah. O resničnosti tega poročila se pa seveda resno dvomi v poučenih krogih, kajti ako je admiral Cervera že iz zaliva Santiago, bi mu bil admiral Schey le odprl pot v havanski zaliv.

Ameriški in njim prijazni listi se sedaj marljivo pečajo z vprašanjem, kako dolgo bodo španske ladije še izhajale s svojo zalogo premoga. Natančno imajo že proračunjeno, kedaj jim poide vse kurivo in kedaj se izprazni skladišča na Kubi in Portorico. To delajo najbrže le radi tega, da admiral Sampson ne izgubi popolno vsega poguma in se tolaži z bližnjo bodočnostjo, ko se mu bodo Španjci radi udali tudi brez boja.

Konečno dohaja iz Port de Paix, kakih 120 kilometrov od Monte Christi na vzhodu ležečega kraja na Haiti, senzačno poročilo, da so minulo nedeljo zopet čuli gromenje topov. Seveda je to ravno taka ameriška raca, kakor z »gromenjem« dne 8. t. m., katerega ni nihče čul.

Madrid, 25. maja. Vojvoda Alutova Rio je imenovan zunanjim ministrom.

Madrid, 25. maja. Mej Španijo in Francosko se vrše resni dogovori glede Filipinov. Govori se, da bi bila španska vlada pripravljena prepustiti Filipine Francozom in da tudi prebivalstvo na Filipinih se tega ne brani, ker ne marajo priti pod ameriško oblast.

New-York, 25. maja. Tu prevladuje mnenje, da se Leon Castillo mnogo prizadeva za odstop Filipin Franciji, da tako ne pridejo v ameriške roke.

Washington, 25. maja. V reprezentantni zbornici se je stavil predlog, naj se dovoli 39 milijonov dolarjev kredita za napravo večjega števila novih vojnih ladij.

Washington, 25. maja. General Miles meni, da je treba za operacijo na Kubi najmanj 85.000 mož, ker se ni zanašati na podporo kubanskih vstašev. — Vlada namerava najeti še kakih 100.000 prostovoljcev.

Washington, 25. maja. Z ozirom na velike finančne težkoče, ki so združene z nabavo vojnih ladij za ekspedicijo na Manilo, je sklenila vlada s silo se polastiti trgovinskih ladij, ako bi se lastniki ne zadovoljili s primerno odškodnino.

Melusine-ustna in zobna voda deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. 1 stekl. 50 kr.

Jedina zaloga 166 (10) 2
lekarna pri Mariji Pomagaj M. Leustek
v Ljubljani.

Resljeva cesta št. 1, poleg mesarskega mosta.
☎ Telefon št. 68. ☎

Svilnati damasti 75 kr.

do gl. 14.65 meter — istotako tudi črna, bela in barvena
Hennebergova svila od 45 kr. do gl. 14.65 meter — v najbolj modernih tkaninah, barvah in vzorcih.

Na zasebnike poštnine in carine preste na dom. — Vzorci obratno. — Dvojni pisni portu v Švico.

Tovarne za svilo G. Henneberg
c. in kr. dvorni zalagatelj, Curih. 55 3 5

Umrli so:

23. maja. Jožefa Oblak, delavca hči, 2 meseca, Vodmat št. 61, hydrocephalus. — Stanko Dolenc, mizarja sin, 14 dni, Radeškega cesta 1, črevesni katar.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padačina v 24. urah v mm.
24	9 zvečer	728.5	13.1	sr. jug.	del. jasno	
25	7. zjutraj	728.3	13.9	sr. jzahn.	oblačno	0.5
	2. popol.	728.1	18.6	"	"	

Srednja večerajšnja temperatura 13.9° za 1.2° pod normalom.

VABILO

k

izvanrednemu občnemu zboru

konsumnega društva pri D. M. v Polji,

ki bo

dné 5. junija 1898 ob 4. uri popoldne

v prostorih društvene prodajalnice v Slapah št. 49.

Dnevni red:

1. Volitev štirih odbornikov.
2. Volitev treh namestnikov.
3. Volitev jednega člana pregledovalnega odseka in jednega namestnika.
4. Slučajnosti.

K obilni udeležbi uljudno vabi

374 1—1

odbor.

Prostorni, praktično urejeni, posebno za fjakarje in razvaževalce tovorov prikladni

hlevi za 15 konj

v Vodmatu

dajo se takoj v najem. Poizvé se natančneje pri 367 3—3

Ad. Hauptmann-u, Sv. Petra cesta 41/43.

Za spomlad in stavbeno dobo!

Vse kar treba pri kmetijstvu, popravljanju in zidanju hiš.

Orala, brane, lopate, motike, krampe, vile, vsakovrstne žage in pile, lonci (železoliti in ploščevinasti), nagrobni križi, različna mizarstva, tesarska, kovaška, ključarska in usnjarska orodja.

Štedilniki, peč. kovano in valano železo, vsakovrstno kuhinjsko orodje, kovanja za okna, vrata in cele hiše. Železniške šine za oboke, cement, štorje za strope.

Zaradi opustitve trgovine
oblastno dovoljena

popolna razprodaja

vsakovrstne železnine po tovarniških cenah.

Najlepša prilika g. trgovcem in sl. konsumnim društvom si vsakovrstno železnino najceneje naročiti. 293 31

And. Druškovič

Mestni trg št. 9./10.

Dratence in drat, vsakovrstne tehtnice, ploščevina vsakovrstna, kakor: mesingasta, pokfana, bakrena, cinkasta in pocinkana, bela in črna. Trombe za vodo in gnojnice. Svetilke in kovanja za kočije. Vsakovrstne ključalnice, mesingaste kljuke, pante in zapah. Ledene omare in pipe za pivo. Kroglice in keglje za kegljanje itd. itd. itd.

Najnovjše in najboljše
klobuke
za gospode in dečke 196 10-9
Izdelke prvih avstrijskih, nemških, italijanskih in
angleških tovarn
priporoča v največji izbiri in po najnižjih cenah
velespoštovanjem
C. J. HAMANN,
Mestni trg šte. 8.
Zaloga klobukov
c. kr. privilegov. tovarn za klobuke
W. Ch. Pless, Dunaj, in Jos. Pichler, Gradec.
Klobuki se izdelujejo natančno po označeni
meri in obliki in se prevzemajo tudi stari klo-
buki v barvanje in oblikovanje.

Povodom intronizacije novega vladike ljubljanskega
natisnila je Katoliška Tiskarna na karton v barvotisku
Zakristijske
tablice:
Pro antistite nostro
Antonio Bonaventura.
Dobivajo se v *Katoliški tiskarni* in *Kato-
liški bukvarni v Ljubljani* komad po 20 kr., s
poštino 23 kr.

Otvoritev urarskega obrta.
Naznanjam sl. občinstvu, da sem z dnem 21. t. m. otvoril pod tvrdo
„Janko Klopčič“
Prešernove ulice šte. 4, zraven frančiškanskega samostana
dobro urejeno
urarsko obrt.
V zalogi bodem imel razno-
vrstne žepne in stenske ure,
kakor tudi veliko izber zlatnine in srebrnine po najnižjih cenah. — Na
podlagi velikega delovanja v tej stroki in v zvezi z zanesljivimi tovarnami
mi bode mogoče moje cenjene odjemnike v vsakem oziru popolnoma zadovoljiti.
Ob enem si dovoljujem opozarjati, da imam
veliko izber birmanskih daril.
Za prav obila naročila se najtopleje priporoča
369 4-2 **Janko Klopčič, urar.**
Popravila točno in dobro!

Neopremčljivi
dežni plašči
(kavelofki)
od glb. 6.— pri naprejš
Gričar & Mejač-u
Ljubljana,
Prešernove ulice
šte. 9.

Častitim pivcem pive!
Usojamo si uljudno naznaniti, da smo prevzeli od
gospoda Odo Pamer-ja skladišče pive na Marije
Terezije cesti šte. 2 ter bomo ondi svoje sloveče
češko pivo v sodih
in steklenicah
prodajali po cenah, v primeri z izvrstnostjo blaga prav
nizkih.
Pripomnimo, da bode gosp. Odo Pamer še dalje
ostal voditelj skladišča ter v naši službi. Prizadevali si
bomo vedno, da častitim svojim kupcem postrežemo
dobro in točno.
V prijetni nadi, da nas občinstvo razveseljuje z obil-
nimi naročili, se priporoča z vsem spoštovanjem
Knez Adolf Josip Schwarzenbergova pivovarna Protivica.
V Ljubljani, meseca maja 1898. 372 10-2

Redka prilika za
izredno ugoden nakup!
Dovoljujem si velečastitemu p. n. občin-
stvu uljudno naznaniti, da prodajam vso
svojo zalogo
juvelov,
zlata in srebra,
mej temi tudi zadnje novosti,
počenši z 11. majem
za kupno ceno in tudi pod to.
Velespoštovanjem
J. Kapsch,
juvelir v Ljubljani.
349 5

Dunajska borza.

Dne 25. maja.			Dne 24. maja.			Kreditne srečke, 100 gld.		
Skupni državni dolg v notah	101	gld. 95 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	163	gld. 50 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	171	—
Skupni državni dolg v srebru	101	80	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160	—	Avstrijskega rubežega križa srečke, 10 gld.	20	25
Avstrijska zlata renta 4%	121	05	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	198	—	Rudolfove srečke, 10 gld.	27	—
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	109	50	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	35	Salmove srečke, 40 gld.	84	25
Ogerska zlata renta 4%	120	95	Tisne srečke 4%, 100 gld.	138	75	St. Genois srečke, 40 gld.	79	50
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99	15	Dunavske vravnave srečke 5%	129	50	Waldsteinove srečke, 20 gld.	59	—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	911	—	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	109	50	Ljubljanske srečke	22	—
Kreditne delnice, 160 gld.	357	50	Posojilo goriškega mesta	112	50	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	158	50
London vista	120	50	4% kranjsko deželno posojilo	99	—	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3500	—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	85	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98	70	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	439	—
20 mark	11	77	Prioritetne obveznice državne železnice	219	50	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	70	50
20 frankov (napoleonor)	9	53 1/2	južne železnice 3%	181	10	Splošna avstrijska stavbinska družba	114	—
Italijanski bankovci	44	40	južne železnice 5%	126	40	Montanska družba avstr. plan.	163	95
C. kr. cekini	5	65	dolenjskih železnice 4%	99	50	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	181	50
						Papirnih rubljev 100	127	75

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri zrebanjih, pri izrehanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.
Menjarnična deln. družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.
Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvari
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.